MONITORIZAREA CURRICULUMULUI ŞCOLAR ÎN RAPORT CU PERCEPȚIA ELEVILOR ASUPRA STILURILOR DE ÎNVĂȚARE

MONITORING THE SCHOOL CURRICULUM IN RELATION TO STUDENTS' PERCEPTION OF LEARNING STYLES

CZU: 373.016:37.014.6:37.091 **https://doi.org/10.59295/dccce2025.22**

Galina PRAVIȚCHI
ORCID: 0000-0003-0838-1218
E-mail: galina.pravitchi@usm.md
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Abstract: *Monitoring the school curriculum in relation to students' learning style preferences is a valuable tool for teachers and decision-makers. In an educational context characterised by cognitive diversity and the need for personalised learning, evaluating the implementation of the curriculum from the students' perspective provides valuable insights into the suitability of the content and teaching methods. This enables teaching strategies to be adjusted, thereby increasing student performance and motivation and stimulating their active involvement. This paper aims to investigate how monitoring the curriculum, analysed in correlation with students' perceptions of their own learning styles, can support the improvement of the quality of the educational process and the development of a learning framework adapted to classroom diversity, while providing a solid basis for informed pedagogical decisions.*

Keywords: *curriculum monitoring, educational process, learning styles, students' perception.*

INTRODUCERE

În ultimele decenii, reformele educaționale au subliniat necesitatea unei învățări centrate pe elev, plasând atenţia asupra nevoilor, intereselor şi particularităților individuale ale acestora ca elemente fundamentale ale procesului de predare-învățare. Deşi documentele curriculare contemporane reflectă aceste principii şi promovează flexibilitatea şi adaptabilitatea programelor şcolare, cercetările empirice şi observațiile pedagogice relevă frecvent existenţa unui decalaj între previziunile curriculare şi modul în care acestea sunt implementate efectiv în practică.

În numeroase contexte educaţionale, monitorizarea curriculumului se concentrează în principal pe verificarea conformităţii cu planurile de învăţământ şi cu obiectivele instituţionale, fără a integra sistematic perspectivele elevilor şi modul în care aceştia îşi valorifică propriile stiluri de învăţare. O astfel de abordare restrictivă limitează semnificativ potenţialul transformator al procesului educaţional şi perpetuează riscul apariţiei neconcordanţelor între curriculum şi nevoile reale ale elevilor, afectând eficienţa şi relevanţa învăţării.

Astfel, analiza practicilor de monitorizare curriculară reprezintă un demers esenţial pentru optimizarea strategiilor didactice şi pentru valorificarea diversităţii cognitive şi emoţionale a elevilor în cadrul procesului de învăţare. Aceasta permite identificarea decalajelor între intenţiile curriculare şi experienţele reale ale elevilor şi facilitează dezvoltarea unui curriculum flexibil, adaptat nevoilor şi stilurilor lor de învăţare.

Potrivit teoriei curriculare contemporane, curriculumul nu ar trebui să fie doar o listă rigidă de conţinuturi, ci un cadru flexibil care răspunde nevoilor elevilor şi le permite acestora să aplice cunoştinţele în viaţa reală. Curriculumul trebuie să încurajeze gândirea critică şi să promoveze dezvoltarea competenţelor socio-emoţionale ale elevilor. De asemenea, se pune accent pe învăţarea centrată pe elev, care promovează o învăţare activă, participativă şi orientată spre dezvoltarea abilităţilor sociale, emoţionale şi comportamentale ale elevilor [1].

Noul curriculum şcolar urmăreşte formarea competenţelor-cheie esenţiale pentru învăţarea pe tot parcursul vieţii şi integrarea activă în societate. Acesta este centrat pe elev, adaptându-se nevoilor individuale prin metode participative şi constructive, precum învăţarea prin proiecte. Asigură coerenţă între discipline şi niveluri educaţionale, garantând o progresie logică a învăţării. Prin flexibilitate, permite personalizarea educaţiei şi integrarea noilor tehnologii. Promovează un echilibru optim între timpul de studiu, efortul cognitiv şi materiile de bază şi opţionale. De asemenea, încurajează integrarea interdisciplinară, conectând disciplinele pentru dezvoltarea unor competenţe durabile [2].

Monitorizarea curriculumului nu se limitează doar la analiza conţinuturilor, ci vizează şi modul în care acestea sunt aplicate în

practică, eficiența strategiilor didactice, impactul asupra dezvoltării competențelor elevilor și relevanța în raport cu cerințele pieței muncii și ale societății. Un curriculum eficient trebuie să fie flexibil, să promoveze învățarea activă, să integreze tehnologia și să răspundă diversității nevoilor educaționale.

Un aspect esențial al monitorizării este implicarea activă a actorilor educaționali – elevi, profesori, părinți – în procesul de evaluare și adaptare a curriculumului. Percepțiile și experiențele acestora oferă o perspectivă valoroasă asupra modului în care curriculumul este implementat și asupra impactului său real în dezvoltarea gândirii și competențelor elevilor [3].

Un curriculum eficient nu se limitează la transmiterea de conținuturi, ci creează contexte variate de învățare care răspund diversității elevilor. Autorii Biggs și Tang susțin necesitatea alinierii constructive („constructive alignment"), prin care obiectivele educaționale, metodele didactice și evaluarea sunt integrate în raport cu modul în care elevii învață cel mai bine . Această abordare sprijină ideea că monitorizarea curriculumului trebuie să includă analiza percepției elevilor asupra stilurilor de învățare [4].

Percepția elevilor asupra propriilor stiluri de învățare constituie un ***indicator esențial al eficacității procesului educațional***, întrucât reflectă modul în care aceștia internalizează, organizează și valorifică experiențele școlare. Această percepție este determinată de interacțiunea dintre ***factori cognitivi*** (stiluri de învățare, strategii de procesare și organizare a informațiilor, nivelul de autoreglare) și ***factori afectivi***, precum motivația intrinsecă și extrinsecă, starea emoțională, sentimentul de apartenență și calitatea relațiilor cu profesorii și colegii [5]. În contextul monitorizării curriculumului, integrarea acestor perspective oferă cadrul necesar pentru ***adaptarea strategiilor didactice*** la stilurile individuale de învățare ale elevilor, contribuind la optimizarea procesului educațional și la crearea unui mediu de învățare mai relevant și eficient.

Negovan subliniază că dimensiunile emoționale și relaționale ale experienței școlare influențează modul în care elevii percep relevanța și utilitatea procesului de învățare [6]. În același sens, Marsh evidențiază

că integrarea feedback-ului elevilor în monitorizarea curriculară oferă o perspectivă autentică asupra eficienței și aplicabilității programelor educaționale [7].

Percepția negativă a elevilor asupra curriculumului, perceput ca rigid sau lipsit de relevanță, poate genera rezistență și scăderea motivației. În schimb, atunci când procesul de învățare răspunde stilurilor individuale de învățare și intereselor elevilor, implicarea și performanța acestora cresc semnificativ. Prin urmare, analiza percepțiilor elevilor reprezintă nu doar un instrument complemental, ci un element fundamental pentru ajustarea curriculumului, crearea unui climat educațional pozitiv și fundamentarea deciziilor pedagogice pe baza dovezilor empirice.

Stilurile de învățare constituie un element central în înțelegerea modului în care elevii se raportează la conținuturile curriculare. Autorii Vermunt și Donche au arătat că stilurile de învățare nu sunt trăsături fixe, ci modele dinamice, ce se formează prin interacțiunea dintre caracteristicile elevului și cerințele educaționale [8].

În opinia lui A.Kolb, stilul de învățare desemnează căile concrete prin care individul ajunge la schimbări în comportament prin intermediul experienței trăite, al reflecției, experimentului și conceptualizării [apud 9, p.208]. Stilul de învățare este o componentă activă și stabilă a personalității.

I.Al. Dumitru menționează că stilurile de învățare cuprind nu doar elemente cognitive, ci și elemente afective și psihomotorii, structurate într-un mod specific la nivelul subiectului, inclusiv anumite caracteristici ale instruirii și seturi de prescripții instrucționale care însoțesc realizarea efectivă a învățării [10]. Învățarea are drept notă distinctă diferențele individuale, stilurile individuale în care elevii abordează o situație de învățare. Fiecare persoană are o manieră personală de a se angaja în rezolvarea unei sarcini, fiecare are o modalitate proprie de a se raporta la anumite subiecte. Astfel, orice copil pe parcursul evoluției sale școlare își formează ritmul propriu de învățare. Stilul de învățare este expresia unei învățări strategice, specifice în activitatea de învățare.

Spre deosebire de stilul cognitiv, care se referă la organizarea și controlul proceselor cognitive, stilul de învățare se referă la organizarea și controlul strategiilor de învățare și la achiziția de cunoștințe.

N.Entwistle vorbeşte despre modalitatea de abordare a învăţării (approach to learning), prin care înţelege şi stilul de învăţare şi descrie o orientare spre semnificaţie (care conferă o abordare profundă a învăţării), o orientare spre reproducere (care conferă o abordare de suprafaţă a învăţării) şi o orientare spre achiziţie (care conferă o abordare a învăţării în termeni de succes) [11]. El precizează că această variabilă trebuie raportată la conţinutul şi contextul învăţării.

Studii mai recente [12] au identificat trei categorii ale stilului de învăţare: *stil centrat pe semnificaţie*, specific elevului predispus să se implice în sarcinile de învăţare în baza unei motivaţii intrinseci (curiozitate, plăcere); *stil centrat pe reproducere*, care descrie elevul predispus să se implice în sarcinile de învăţare şi să facă eforturi deosebite din teamă de insucces (motivaţie extrinsecă); *stil centrat pe achiziţii*, care implică tot motivare extrinsecă, dar legată de speranţa în succes (acest elev va face eforturi deosebite de a achiziţiona noi şi noi cunoştinţe în speranţa satisfacţiilor pe care i le aduce succesul).

Conform unor perspective teoretice, termenul „mod de abordare" a sarcinii de învăţare desemnează tipologiile elevilor identificându-i cu: *orientare instrumentală sau pragmatică*, care învaţă din nevoi strict pragmatice, ceea ce uneori îi predispune la o abordare specială a sarcinii; *orientare profundă*, ce presupune din partea elevilor o motivaţie intrinsecă, cu expectaţii pozitive în ce priveşte efortul depus pentru învăţare; *orientare spre achiziţii*, ce presupune că elevii vor să-şi afirme excelenţa faţă de colegii lor, în particular să obţină calificative cât mai mari [12, p.148].

Cea mai răspândită metodă de identificare a stilurilor de învăţare se bazează pe diferenţierea modurilor dominante de procesare a informaţiilor. Modelul cunoscut sub denumirea de VAK clasifică stilurile de învăţare ale elevilor în trei tipuri principale: vizual, auditiv şi kinestezic. Persoanele cu un *stil de învăţare vizual* procesează cel mai eficient informaţii în formă vizuală; cei cu stil de învăţare auditiv înţeleg cel mai bine ascultând şi cei cu un stil kinestezic/tactil învaţă mai bine prin atingere şi mişcare [13, p.41-42].

Cei care învaţă mai uşor prin *stiluri de învăţare auditive* îşi amintesc foarte uşor comenzile verbale, memorează mai uşor atunci când se

discută despre subiectul respectiv şi, în general, înţeleg şi memorează mai bine atunci când informaţiile sunt transmise pe cale verbală. Copiii care adoptă acest stil învaţă, de regulă, tot ceea ce este necesar din clasă, însă petrec foarte mult timp studiind independent. Un ajutor pentru memorare este citirea informaţiilor cu voce tare.

În cazul *stilului de învăţare vizual*, îşi pot aminti cu usurinţă informaţiile citite sau scrise şi găsesc de mare folos diagramele, hârtiile, pozele, desenele etc. Atunci când învaţă independent este mai uşor dacă încearcă să construiască câte o schiţă (diagramă, desen) pentru fiecare idee principală. Aceste persoane au o aşa-numită memorie fotografică. Stilul de învăţare vizual este cel mai raspândit.

Stilul de învăţare tactil-kinestezic este axat pe partea aplicată a informaţilor. În acest caz, au probleme în memorarea pur teoretică, în schimb asimilează şi reţin foarte uşor informaţiile atunci când fac activităţi care să implice aplicarea lor, când se implică activ etc. În studiul independent pot obţine o memorare excelentă dacă leagă informaţiile noi de experienţe trecute. Modulele teoretice ar trebui să aibă şi o parte aplicată cu care să poată crea raţionamente logice. Apreciază folosirea instrumentelor şi deţin o bună coordonare motorie. Acest stil de învăţare este mult mai rar decât precedentele; statistic, aproximativ 5-10% din populaţie pot adopta un astfel de stil şi obţin rezultate performante. Beneficiile descoperirii şi aplicării unui astfel de stil de învăţare sunt destul de evidente. Elevul îşi dezvoltă autocunoasterea, atinge punctul optim de învăţare, obţine rezultate şcolare mai bune, scade stresul etc. [apud 14, p. 26].

Diferenţele în stilurile de învăţare au implicaţii semnificative în proiectarea şi implementarea activităţilor curriculare, întrucât permit adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale ale elevilor. Astfel, pentru elevii cu preferinţe auditive, discuţiile, explicaţiile verbale şi dialogul pedagogic reprezintă mijloace esenţiale de facilitare a învăţării; pentru cei cu stiluri vizuale, diagramele, schemele conceptuale şi reprezentările grafice sprijină înţelegerea şi memorarea informaţiilor; în cazul elevilor kinestezici, implicarea în activităţi practice, experimentale sau proiecte aplicative contribuie la consolidarea cunoştinţelor şi la creşterea retenţiei informaţionale.

Implementarea coerentă a acestor modele de stiluri de învăţare nu se limitează la optimizarea performanţei academice, ci susţine şi dezvoltarea competenţelor metacognitive, favorizează autocunoaşterea elevilor şi contribuie la reducerea stresului educaţional prin adaptarea experienţelor de învăţare la caracteristicile individuale ale fiecărui elev. În acest sens, abordarea diferenţiată devine un instrument pedagogic valoros pentru crearea unui mediu de învăţare mai eficient, motivant şi centrat pe elev.

Monitorizarea curriculumului şcolar capătă relevanţă atunci când se traduce în practici concrete, adaptate diversităţii stilurilor de învăţare ale elevilor. Exemplele de mai jos ilustrează modalităţi prin care profesorii pot ajusta metodele de predare, asigurând atât eficienţa procesului educativ, cât şi implicarea activă a tuturor elevilor.

Tabel. 1. Strategii didactice diferenţiate şi indicatori de monitorizare (elaborat de autor)

Stil de învăţare/ Abordare	**Strategii de predare**	**Modalitate de monitorizare**
Elevii vizuali	Suporturi grafice: scheme, hărţi conceptuale, infografice; *Exemplu:* lecţie de biologie cu diagrame colorate şi prezentări vizuale interactive.	Monitorizarea frecvenţei şi eficienţei integrării materialelor grafice în planificările didactice.
Elevii auditivi	Explicaţii orale, dezbateri, învăţare prin dialog; *Exemplu:* lecţia de literatură cu discuţii pe baza unui fragment citit cu voce tare.	Analiza procentului de timp dedicat discuţiilor interactive versus prezentărilor frontale.
Elevii kinestezici	Exerciţii practice şi activităţi aplicative; *Exemplu:* lecţia de matematică, utilizarea materialelor concrete pentru înţelegerea conceptelor geometrice.	Urmărirea ponderii activităţilor practice în raport cu cele teoretice.

Abordarea diferenţiată a sarcinilor	Adaptarea temelor şi activităţilor: poster pentru vizuali, prezentare orală pentru auditive, machetă pentru kinestezici.	Evaluarea aplicării diferenţierii sarcinilor şi a gradului de implicare al elevilor.

Astfel, monitorizarea atentă a curriculumului şcolar nu se limitează doar la evaluarea compatibilităţii dintre metodele de predare şi stilurile de învăţare ale elevilor, ci devine un instrument esenţial pentru adaptarea şi optimizarea continuă a procesului educaţional. Prin identificarea nevoilor specifice ale fiecărui tip de elev – vizual, auditiv sau kinestezic – profesorii pot ajusta conţinutul, strategiile şi activităţile astfel încât învăţarea să devină mai accesibilă, mai captivantă şi mai eficientă. În plus, abordarea diferenţiată a sarcinilor şi integrarea resurselor didactice variate contribuie la dezvoltarea competenţelor individuale, la creşterea motivaţiei şi la consolidarea încrederii în propriile abilităţi. Prin urmare, un sistem de monitorizare bine structurat nu numai că sprijină diversitatea stilurilor de învăţare, dar şi promovează o centrată pe elev, care răspunde provocărilor şi dinamismului clasei contemporane.

CONCLUZII

- Integrarea stilurilor de învăţare în monitorizarea curriculumului reprezintă o condiţie fundamentală pentru modernizarea educaţiei şi adaptarea procesului didactic la diversitatea elevilor.
- Valorizarea diferenţelor individuale contribuie la dezvoltarea autocunoaşterii şi a resurselor personale ale elevilor, oferind premise pentru o formare complexă şi echilibrată.
- Adaptarea metodelor didactice la stilurile de învăţare creşte performanţele şcolare, reduce riscul eşecului şi asigură un climat educaţional pozitiv şi motivant.
- Monitorizarea curriculumului ca suport pentru decizii pedagogice oferă profesorilor şi decidenţilor educaţionali repere clare pentru diversificarea strategiilor didactice şi pentru implementarea unor evaluări diferenţiate.
- Transformarea monitorizării într-un proces dinamic şi inovativ permite ajustarea permanentă a curriculumului, promovând

echitatea educațională și utilizarea diferențelor individuale ca resurse valoroase pentru progresul școlar.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. GUȚU, Vl., VELIȘCO, N. Curriculumul educațional integrat: concept și perspectivele integralității. In: *Integrare prin cercetare și inovare.: Științe sociale*, 7-8 noiembrie 2024, Chisinau, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2024, pp. 475-484. ISBN 978-9975-62-687-3.
2. GUȚU, Vl., GREMALSCHI, A., ANDRIȚCHI, V., ȚÎBULEAC, A., Concepția dezvoltării curriculumului școlar, Chișinău, 2024. https://mec.gov.md/sites/default/files/last_version_copy_compressed_1_0.pdf
3. CERLAT, R. Monitorizarea curriculumului din perspectiva dezvoltării gândirii: studiu bazat pe percepțiile elevilor. În: *Studia Universitatis. Seria Științe ale Educației*. 2025, nr. 5(185), p. 236-244, ISSN 1857-2103.
4. BIGGS, J., TANG, C. *Teaching for Quality Learning at University* (4th ed.). Maidenhead, UK, Open University Press. 2011. 335 p. ISBN-10 0 335 22126 2
5. FLEMING, N. D., MILLS, C. *Not Another Inventory, Rather a Catalyst for Reflection.* To Improve the Academy, Vol. 11, 1992, p. 137–149.
6. NEGOVAN, V. *Introducere în psihologia educației.* București: Editura Universitară, 2006. ISBN: 978-973-749-099-5
7. MARSH, C. *Key concepts for understanding curriculum.* 4th ed. Routledge, 368 p. ISBN 9780415465786.
8. VERMUNT, J. D., DONCHE, V. A learning patterns perspective on student learning in higher education: State of the art and moving forward. *Educational Psychology Review,* 2017. *29*(2), p. 269–299.
9. CERGHIT, I. *Sisteme de instruire alternative și complementare: structuri, stiluri și strategii.* Iași: Polirom, 2008. 395 p. ISBN. 9789734610167.
10. DUMITRU, I.A. *Consiliere psihopedagogică: Baze teoretice și sugestii practice* (ediția a II-a revăzută și adăugită) Iași: Polirom, 2008. 336 p. ISBN 978-973-46-0869-0

11. ENTWISTLE, N. *Styles of Learning and Teaching. An Integrated Outline of Educational Psychology for Students, Teachers, and Lectures.* London: David Fulton Publishers. 1998. 304 p. ISBN 9781315067506
12. NEGOVAN, V. *Psihologia învăţării – forme, strategii şi stil.* Ediţia a III-a revizuită. Bucureşti: Editura Universitară, 2013. 284 p. ISBN: 978-606-591-824-5
13. CĂPIŢĂ C., DUMITRU, A. (coord.). *Inovaţie şi performanţă în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din mediul urban: stiluri de predare – stiluri de învăţare,* 2. Bucureşti: 2011. 103 p.
14. AFANAS, A. Rolul stilurilor de învăţare în activitatea educativă. În: *Studia Universitatis. Seria Ştiinţe ale Educaţiei*. 2014, nr.9(79), p. 25-30, ISSN 1857-2103.

N.B.: Studiul a fost elaborat în cadrul Subprogramului de Stat *"Teoria şi metodologia monitorizării şi dezvoltării continue şi ciclice a Curriculumului şcolar"*, cifrul 01.14.01.